

KEMENES VIDÉK

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN ÚJSÁG.

(„KISCZELL és VIDÉKE”)

(„KISCZELL és VIDÉKE”)

Előfizetés:
 Egy évre . . . 8 kor. | Negyedévre . . . 3 kor. —
 Fél évre . . . 4 | Egyik szám ára — . . . 30.
 Szerkesztővel: kiskeszéti: kedd, szerda és csütörtökön.

Huss Gyula
 Helyettes szerkesztő:
Bakonyi Imre

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Családmozok, D 6 m 8 l k i utca, Gombos ház — Ide lité-
 sendők a lap szellemi és anyagi részét illető mindenféle
 kéréseknek.

A munkanélküliség és kivándorlás.

Korunk egyik nyavalyája közé sorolható a munkanélküliség, a mellyel kiváltkép nálunk nem tudnak sikeresen megküzdeni, pedig lehetne.

Hiába hangoztatják azt, hogy Magyarországon lenne elegendő munka, mely minden komolyan dolgozni akaró embernek kenyert juttatna. Fájdalom, ez nem felel meg a valóságnak.

Etekinthez az ipari munkások óriási számától, kiknek java része kap ugyan itteu munkát, csak hogy vagy nem elegendő nekik, munkabér és ennek emelését sztrájkokkal szokták ha tudják kivinni, vagy tényleg nem jutnak munkához idehaza, hát egészen más foglalkozás után néznek, vagy idegenben próbálnak szerencsét.

Égész másképpen áll azonban a mezőgazdasági illetve földművelés munkásoknál a helyzet, kiknek tekintélyes száma nem jut tisztességes munkához, bár mindenképpen dolgozni szeretne, munkavedelők, józanok, izmos kék karjuk van, de a tétlenség, a semmittevés lassacskán megbomlasztja az acélos idegzálatokat, s a kemény izmokat és bármennyire is ragaszkodnak a hazai földhöz, bárhogy is szeretnek itthon munkálkodni, nem tudnak mert nincs munkájuk.

Ezekből kerül ki a kivándorlók legnagyobb hányada; a mezőgazdasági mun-

kások hagyják el százával és ezrével a magyar földet, mert hát koldulni nem akarnak, önértékük nem engedi az alacsony kereset, tehát felcseleződnek és egész családok, falvak mennek Amerikába. A kivándorlás oly mértéket ölt, annyira beleveszi magát, köztudatba, hogy még azok is itt hagyják a szülőföldet, kiknek van itthon valamelyes kenyérkeresetük.

Igy azután nem csodálható, ha a földdek sok helyütt parlagon, műveletlenül heverésznek, melyek pedig dus gyümölcsöket nyújtanának. Ilyenkor kezdünk el rimánkoni, hogy volna munka elegendő, csak hogy nincs hozzá munkás.

A baj gyökere abban van, hogy fellette lanyhán, hanyi vetri módon kezeljük ezt a nagybecsű és fontos szociális kérdést. Nem tudunk rendszert teremteni. Hozzunk olyan törvényeket, melyek valóban megvédenék a dolgozókat minden ellenséges áramlattól. Igen volna elegendő munka id-áras, de megengedjük azt, hogy idegen munkások ezrével dolgozhassanak Magyarországon, idegen munkavezetők basáskodjanak nálunk, míg honfitársaink kiszorulnak, mellőzésben részesülnek.

Pedig számos állami munka van folyamathatn és lesz is rövidesen, a mi ezer embernek ad és nyújt majd kenyeret, de tekintettel kell lenni elsősorban és mindenekelőtt a munkások honosságára. Ha már magyar munkás nem akad, de csak ebben az esetben kerülhet sor a külföldre. Addig semmi esetre sem. Emel-

lett gondoskodni kell tisztességes munkabérekéről, ami könnyen megtehető, ha másoldalon megannyi felesleges kiadást korlátoznak. Igy azután előjött vehetjük a nagyarányú és egyre fokozódó kivándorlást, véreinket idehaza tartjuk, a nyomoruságos viszonyokat szánjuk: mindkevesebb lesz a koldus-kenyérrel élők száma és az ország tetemesen felüldül az áldásos munka nyomán, mert az itthon maradt polgárok, kik tisztességes munkával keresik meg kenyerüket, mindegyiküküknél fog közremunkálkodni hasznék virágzóva tételén. Magyarország fejlődésének, haladásának nevelten, de hasznos munkásaiva lesznek.

Az államnak tehát szerető gondja kell felelősen a munkanélküliség becse és értékes ügyét és adni kell ott, ahol máséknem lehet. De ha ad is a kormányzat, akkor is megszolgált munkákért fog adni.

— **Szent-György napja.** Szerdán volt ez a valamikor heveszetes napja az egy-egy évre elcszogódó munkás népek, mert a különféle szerződések ezen naptól datálódtak Szt. Mihály napjára, azonban most már mindig kevesebb lesz az ilyen szerződések száma. Csak a napszám, vagy heti, hónap-bér járja, a sokkal ritkább éves szerződés pedig új évtől kezdődik. Az egyházban azért is nevezte es nap st. György napja, mert a nyári szezonban szokások estű 7 órai harangozást szerdától 8 órákor végzik. Mégis csak előn a nyár, pedig az eddigi kissé abnormis időjárás nem nagyon mutatja.

Magyarok lakosságának száma

Irta: Tóth Imre.

Harmencöt esztendő minden emléke között, a melyeket a Nemzeti Színhásban szereztem — a legszebb emlékem és legforróbb színházi esztén Kossuth Lajos halálának idejére esk, azokra a lássan izgalmas napokra, a mikor a legnagyobb magyar holttestét hozták haza Turinból.

As egyetemi ifjuság küldöttsége fenttjárt az intendánsnál, elmondotta, hogy egy délután tartott értekezletükből kifolyólag azt kéri, hogy szüntessék be az esti előadást. 1894-ben volt ez, március 22-én, az előadására Váradí Antal tragédiája, az Iskarióth volt kitűsve. As egyetemi ifjuság teljes lojalitással közölte az intendánsal azt is, hogy a mennyiben kérelmét meg nem hallgatja, tetteleg fogja megakadályozni az előadást.

As intendáns igen röviden és udvariasan megtagadta az ifjuság kérelmét és mivel a Nemzeti Színhás más utasítást nem kapott, természetesen végleg, annak rendje és módja szerint előkészítette az előadást.

As ifjuság viszont el volt határozva rá, hogy a Nemzeti Színhás előadását megtagadható legyen. As határozatos képe az egyetemi polgármester tagjai, a kik feleke karakallatát viselték, már este hat órákor kordont vontak a Nemzeti Színhás kapuja előtt, a hol nemsokára nagyasszámú külföldi seregletű össze, a mely csakhamar nagy csoportulássá növekedett, ellepe a Kerepmet ut torkolatát. A gyülekezet hangosan követelte, hogy a színhás homlokzatára tűzök

ki a gyászlobogót és harsányan kiáltotta, hogy ne engedjék az előadást!

Este fél 7 órákor, a mikor kinyitottuk a színház kapuit, a fiatalság odatolakodott azzal a célzattal, hogy a színházba jöveket lebeszélje arról, hogy az előadást megnezzék. Igaz, hogy nem is számíthatunk eleve sem népes nézőtérre, mivel az előadásra csak igen kevés jegy fogyott el. Időközben a színhás előcsarnokában, a nézőtérre nyitó ajtóknál szintén állást foglaltak a rendezőbizottság tagjai. Hét óra tájban néhányan jöttek a színházba és jegyet váltottak. De az ifjuság tagjai udvariasan felkérték őket, hogy ne menjenek be a nézőtérre, hiszen — ugy mondták — ugy sem juthatnak odaig. Es hozsátették, hogy igazi magyar ember a nagy nemzeti gyász napjaiban nem mehet színházba mulatni. Egyben kijelentették azt is, hogy legnagyobb készséggel hajlandók visszatéríteni a megvásárolt jegyek árát is.

A külsőnésg azonban ezt a kéességet nem fogadta el, hanem szó nélkül elhagyta a színhás előcsarnokát.

Időközben lementem az utcára, hogy személyesen győződjem meg róla, hogy mi történik. Megdöbbenett a hatalmas emberáradat. Odakinn szüntelenül kiáltotta a tömeg:

- Magyar ember ma nem megy!
  - Ne eresztünk be senkit!
  - Tűzzük ki a gyászlobogót!
  - Zárjuk be a kapukat!
  - Oltsuk el a gázt!
- Eszalatt pedig ezrével, meg ezrével dobálták a cédulákat, a melyeken a következő feliratok voltak olvashatók:

„Nemzeti gyász. Magyar ember meggyászolozza a fővárosi negyvennyolcas polgárság határozata.”

Vagy:
 „Tekintettel Kossuth Lajos halálára, ne tessék ma színházba menni. A fővárosi függetlenségi és negyvennyolcas párt polgárai.”

Szűnni nem akaró éljénassé tört ki, mikor a színház falán levő szinlapokat letépték és elégették és egyre a zászló kitűsését követelték. A saját fülemmel hallottam, a mint az előcsarnokban gyülekezett ifjuság elhatározta, hogy ha kell, hat erőszakal bevonul a nézőtérre és ott az előadás megtartását megakadályozza.

Ilyen hangulat előzte meg a Nemzeti Színhás az esti előadását. Mi valamennyien fájaltak, hogy az intendáns megtagadta a feleke zászló kitűsését, a mivel a nagyobb szavarnak már eleve előjött lehetett volna venni es voltunk, mikor a belügyminiszter a színházban az órában rendeltileg tette az fel, értekezve az egész főváros lakosságának nagy ingerültségéről.

A függöny felgördült az Iskarióth e nevű esztén és soha el nem felejtendő előadására. Kinentem a függönyön levő aszemlélfolyton és láttam az egész „nézőtérret”. As intendánsi páholyban Barichy nyugalmasan csendes foglalt helyet az intendatúra titkára, a főtisztas megkoronázott egyetemi egy látogatót, egy nőt fedestelen fel a második emelet egész külsőnésgét egy honvéd-örmeiter képeste. A ki feleségével együtt jött el a színházba, a többi helyeken még vagy 4—5 ember foglalt helyet.

Mi tudtuk, hogy több külsőnésges nem sz-

A megkoppasztott nyomor.

Rég elkezdte a nyomor még a leg-szentebb érzületet: a hazaszeretetet is. A rögöz, a szülőföldhöz való ragaszkodást kiölte az emberek szívéből a nyomor ki nem elégíthető követelődése. Ne-regestül szállingóznak idegenbe, messze földre, a nagy vidéken tundra az életköz-lemben elenyedő dolgok, munkaszerető férfiak, magukkal cipelvén a nőket, sőt még a gyermekeket is, kiknek az édes hazában nem jut kenyér.

Szivifacsaró ez a kép. Az ország életarejének, lüktető vérkeringésének a legjavából pusztul így el egy nagy, jelentékeny rész. Bizony keservesen meg-sínyli ezt az ország. Hát még a szegény, nyomorult kivándorló, a ki verző szívével hűdát a három bérc — négy folyam határára. Lenne az ő sorsa bármi jó, bármi boldog a jelek között, a hazasze-retet, a honvágy egyre bántja, szakadat-anul bolygatja lelki egyensúlyát. De még odaát sem talál boldogulást, mert az óceán talaó partján csak folyta-tást talál azoknak a kinszenvedéseknek, melyek már itthon a megskörtöt környe-zetben is elkecsesítették életét?

Mindenképpen rossz sors jut a ki-vándoroltak. Változás csak annyi van, hogy lehet a sorsa rossz vagy rosszabb, aszerint a mint anyagilag jobban vagy csak úgy élik meg munkáját, mint a hazájában. Az egalj is befolyásolja sorsát. Sok olyan hely van különösen Ameriká-ban, a melynek klímájához a magyar nem tud hozzászokni. Ilyen helyekről vagy meg kell szokni, vagy pedig meg-betegszik és korai halálát leli. Van olyan munkaadó is, a ki kizozza alkalmazottait, kiszípolozza munkaezejüket, cseppet sem törődve egészségükkel.

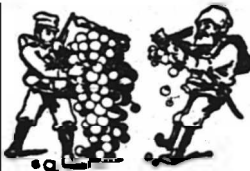
Ó Istenem, mennyi baj, mennyi nyomor! No ezt nem szabad kihasználat-anul hevertetni! Hiszen mennyi temér-dek szegénység szolgál az élelmes embe-reknek gazdagodásúal forrásúal! Hogy csak egyet említsék: itt van mindjárt a részletfizetési „kedvezmény”. Ki tagad-hatná, hogy csakugyan kedvezmény? De nem a szegény ember részére, a ki vess, hanem annak a részére, a ki neki elad.

Legkevesebb a dupla árat esekély rész-letekben lehet törle-zteni.

De nem hatolok be tovább ennek a témának a fejtegetésébe, mert erről kö-teteket lehetne írni, anélkül, hogy a tárgyat kimeríthetnék. Ugyis csak azért tettem szavá a szegénység kihasználását, mert furcsa lenne hogy élelmes kufárok figyelmen kívül hagyják épp a legnyo-morultabb kényszerhelyzetet: a kíván-dorlást.

Evek óta törvény tiltja nálunk a kivándorlásra való csábítást, melyet azi-goruan megtorolnak. De mi haszna? Né-hány együgyű csaló, a ki ügyetlenül fogja meg a dolgot, rajtaveszt, de a raf finéria magasabb iskoláját végzett ala-kokhoz a törvény hozzáférni nem tud, ezért keserül meg szegény, lépre csalt véreink, kik engedve a kapuzatos csábításoknak vadideke-be jutnak, hol a kései megbánás keserű könnyei már mit-sem használnak.

Egy hajóstársaság ügynöke most pórul jár a fővárosban. Leleplezték és hűvökre tették. Nem azért örülünk ezen, mert reméljük, hogy az eset elrettentő például fog szolgálni. Naivság volna fel-tételezni, hogy a kivándorlási hiénák most már abba fogják hagyni garázdálko-dásaikat. De igenis, örülnünk azon a tanulságon, melyet ez esetből minden józan eszű magyar meríthet.

szállít amerikai sima és gyökeres verszőket külön-fajokban, fajokban. Intézkedéstől jól és legdusabb választékban a már évek óta eladnak és legmegbíz-hatósabbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep
Tulajdonos:
Gaspari Frigyes.
Medgyes 63 az. (Nagyküküllő m.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!
Az árjegyzékben találhatók az ország minden részéről érkezett olaszországi, magyarországi minden szőlőoltvány megrendelésének megküldési útját az ismerős személyiségekről úgy, mint a legbiztosabb bizony-ságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Áldozatkésztség.

Joggal mondják, hogy az élet küz-delem. Veszélyes magát annak a csaló-dásnak rabjává ejteni, hogy az ember nem küzdelemre termett. Aki tulokat vár mások önmegtágadásától, előzékeny-ségtől vagy áldozatkésztségtől, az az életben gyakran meg fog károsodni és nem fog jussához jutni. Mindazáltal hely-telen volna, másokkal szemben feltétlen bíralmatlansággal viselkedni. Az önzés, mely az emberek többségénél fel-tétlenül érvényre jut, nem mindenkor megvetendő. Sőt némelykor egyenesen szükséges, csak erkölcsi korlátok közt kell maradnia. Az élet rideg az egyes em-berrel szemben és megkérgesíti a szívet felebarátokkal szemben. S aki meg akarja állni helyét, aki el akarja érni maga elé tűzött célját, nem gyakorolhatja mindig az önmegtágadás erényét. Azt azonban nem lehet tagadni, hogy minden életvi-szony között tántoríthatatlanok, akiket sok-szor kíméletleneknek és önzőknek nevez-nek, mint uttörők több áldást hoznak a közre, mint a kisebbeszerű jótévedők. Nem mind önzés, amit annak tartanak. Van ki-sebb mérvű áldozatkésztség, melyet bizo-nyára megbecsülünk de van nagyobb mérvű áldozatkésztség is, csak helyesen fel kell ismerni.

Sokan buzgólkodnak fáradoznak azon, hogy egész személyiségük latbavetésével sikra szálljanak a köz ig-záért, jólétéért. Ilyen edzett harci jellemek nem szeret-nek áldozatkészeknek mutatkozni. Minden csak személyes küzdelem, sokan ezt nem értik és telhetetlen önzésnek és tulcsigá-zott hűségnek tartják azt, ami valóban cselekvési vágy a felismert, néha a félre-ismert jónak szolgálatában.

Ajánlatos minden emberi törekvés jóakarólag megítélni. Az akarat inkább a jó felé irányul, mintsem egyesek hiszik. Figyessék csak inkább az emberi viszonyok mélységén, alapzatán dolgoznak, hogy azokat megjavítsák, míg mások a felsí-nen, láthatóan működnek, de kevésbbé tartós jót teremtenek. Az utóbbiakat álta-lában áldozatkészeknek tartják, bárha csak feleslegeiből áldoznak valamilyen kényelme-sen és veszélytelenül, az előbbieket ellen-

mithatunk, mert az egyetemi ifjuság Asbóth Je-nővel az élen hazaküldte a közönséget.

E közben egy magasrangu katonatiszt, ugy-anakkor a színházban, a színpadon maradtam mig az utolsó ember is eltávozott.

— Ma itt maguknak nem szabad játszani szegény, gyászal!

A zaj egyre erősödött és a hangulat mind tenyegetőbbé vált.

— Abcug Zichy! — kiáltották. — Le kell bocsájtani a függőnyt! Ki a színpadról!

Bercsényi és Egressy fővejükét és maszk-jaitak levéve, erre kijelentették, hogy nem bán-ják, akármily konzekvenciával járjon is, ők nem játszanak tovább.

En már jóval előbb, meg azokból a tapasztalatokból, a melyeket előadás előtt az utcán szerentem, tudtam, hogy képtelenség lesz ezt a mat előadást végig csinálni. Egyre erősebb és követelőbb hangok csak megerősítettek véle-ményemben. Gondoltam, minek fokozni a botrányt. En mint a darab rendezője, a színpad hátul-só részéből, a hol e percben valamennyien állottunk, lassan előre mentem a sugólyukhoz. A nézőtér levő tömeg larmája erre egy pillanat alatt megs-zűnt. A mire én teljesen halkán a sugónak oda-szóltam:

— Le a függőnyel.

Erre a nézőtérén óriási éljenzés tört ki, olyan lelkes éljenzés, a milyent én színhazi praxisomban még nem hallottam.

Szóval az előadást beszünttettem, s a tömeg elégedetten és már a legnagyobb meglepéssel

vonult ki a színhárból. En a színpadon maradtam mig az utolsó ember is eltávozott.

Ekkor az intendáns páholyban volt Revicky színház. Es nem minden szemrehányás nélkül szólt:

— Nem értem önt, rendező ur!

— Hogyan? — kérdeztem meg lepote. — Csak nem gondolhatta eszedes ur, hogy széjjel-szedetem a Nemzeti Színházat!

— En nem gondolok mást — mondotta, — csak azt, hogy önnek be kellett volna hívatnia az utcán álló katonaságot és karhatalommal kel-lett volna utját állania, hogy a tömeg megaka-dályozza az előadást. En feleltem volna a követ-kezményekért.

— No már én pedig engedelmet kérek — mondtam, — de szaz előadás sem éri meg azt, hogy Nemzeti Színházban vér folyjon és szaz előadás sem éri meg egy ember életet.

— Hm, gondolja?

— Bizony gondolom, méltóságos uram, mert a nézőtérén a közönség hangulata után jélve, bizonyos, hogy vér folyt volna. A lelkes ifjuság bizony összetűzött volna a katonasággal és eh-het én, sajnálom akár tetszik az urnak, akár nem tetszik, a magam részéről nem vagyok kapható.

Ime, így folyt le Kossuth Lajos halála nap-ján a Nemzeti Színház előadása.

Óvás saját érdekében!

Mielőtt nyári cipőszükségletét beszerezné,

tekinttesse meg

GOTTLIEB IZIDOR

„Turul” cipőraktárát
hol nyári cipőudvarok már nagy választékban kaphatók

CZELLDÖMÖLK

Sági-utca

Sirolin "Roche"

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
tüdővész ellen.

V Ö R Ö S M A R T Y

KÖNYVNYOMDA ES HIRLAPKIADÓ VÁLLALAT

DEVECSER (Veszprém megye)

Bármiféle nyomdai munkákat

izléses, csinos kivitelben szállít

Ügyvédi, jegyzői, lelkészi nyomtat-

ványok választékos nagy raktára

Bekötésre könyvek elfogadtatnak

✻ ✻ Tanoncok felvétetnek ✻ ✻

VESZPRÉMI
NAPLÓ
(VESZPRÉM)

SOMLYÓVIDÉKI
HIRLAP
(DEVECSER)

KEMENESVIDÉK
(CELLDÖMÖLK)

KÖNYV-
KÉRESKEDÉS